

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ № 17**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВПУ № 17

Микола ТЕРЕНТЬЄВ

Протокол педагогічної ради

ВПУ №17 від 18.04.2024 № 22)

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання та виявлення академічного плагіату у
Вищому професійному училищі №17**

Введено в дію наказом ВПУ №17

Від 19 04 2024 № 165

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (далі – Положення) у Вищому професійному училищі № 17 (далі – ВПУ № 17) розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про авторське право і суміжні права» та інших нормативно-правових актів, з метою запобігання, поширення та виявлення плагіату в виконанні письмових робіт; підвищення рівня культури щодо етичного використання результатів досліджень; розвитку навичок коректної роботи з джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійної та індивідуальної творчої роботи при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

1.2. Положення розроблено з метою підвищення якості здобуття освіти, формування навичок коректної роботи з джерелами інформації, активізації самостійності та виявлення індивідуальності при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил; з метою запобігання плагіату в письмових роботах здобувачів освіти (зокрема кваліфікаційних роботах фахового молодшого бакалавра) усіх форм навчання та педагогічних працівників ВПУ № 17.

1.3. Визначення понять:

1.3.1. Автор - фізична особа, результатом творчої праці якої є представлений твір (ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 - XII).

1.3.2. Здобувачі освіти - особи, які навчаються у закладі освіти на певному рівні освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

1.3.3. Твір - інформація, як результат наукової чи навчально-методичної діяльності конкретної особи (чи у співавторстві), представлена на паперових з носіях або в електронному вигляді у мережі Інтернет чи оприлюднена на офіційному web-сайті ВПУ № 17 (монографія, підручник, навчальний посібник, стаття, тези, препринт, автореферат і рукопис дисертації (дисертаційна робота), дипломна робота, курсова робота чи проєкт, реферат, есе, контрольна робота, тощо).

1.3.4. Оприлюднення (розкриття публіці) твору - здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо (ст. 1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 - XII).

1.3.5. Плагіат - оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 № 3792 - XII).

1.3.6. Плагіат академічний - навмисне відтворення здобувачем освіти у письмовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

1.4. Різновиди плагіату:

- видання виконаної роботи іншого автора за свою без внесення в неї жодних змін та належного оформлення цитування;

- копіювання значної частини чужої роботи в свою без внесення в запозичене жодних змін та належного оформлення цитування;

- представлення суміші власних та запозичених аргументів без належного цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (переформулювання речень, зміна порядку слів в них тощо) та без належного оформлення цитування;
- компіляція - створення значного масиву тексту шляхом копіювання із різних джерел без внесення в нього правок, посилань на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.
- цитата - порівняно короткий уривок з наукового, методичного або будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується^ обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілишими свої твердження, зафіксувати аналогічні рішення для подальшої модернізації, продемонструвати попередні результати досліджень інших авторів або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

2. ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ ПЛАГІАТУ

2.1. Педагогічні працівники ВПУ № 17, що здійснюють освітню діяльність діяльність, здобувачі освіти всіх рівнів навчання, беруть на себе відповідальність щодо коректної роботи із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загально прийнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених в цьому положенні.

2.2. Всі наукові та науково-методичні праці педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти підлягають публікації в репозиторії ВПУ № 17.

2.3. З метою стимулювання здобувачів освіти до самостійного виконання письмових робіт у ВПУ № 17 є обов'язковими такі заходи:

- захист дипломних робіт (проектів) здійснюється публічно;
- результати дипломних робіт (проектів) підлягають обговоренню на наукових конференціях та можуть бути представлені у вигляді тез/наукових статей в наукових виданнях;
- результати досліджень систематично заслуховуються на засіданнях циклових комісій, методичних семінарах, засіданнях круглих або дискусійних столів.

2.4. Профілактика плагіату у ВПУ № 17 здійснюється шляхом:

- навчання здобувачів освіти грамотному викладенню своїх думок та правилам цитування;
- ознайомлення здобувачів освіти з науковою етикою та етичними проблемами, що виникають в процесі дослідження;
- пояснення здобувачам освіти, що творча робота має бути індивідуальною, унікальною, а також повністю розкривати задану тему за передбаченим планом;
- забезпечення освітнього процесу великим вибором тематик з вузькою і актуальною специфікою, що дозволить значно зменшити відсоток плагіативних робіт;
- забезпечення поетапної звітності, оскільки однією з причин плагіату є неправильно організований час на виконання творчого завдання;
- проведення тематичних виховних бесід відповідної тематики для здобувачів освіти;

- запровадження в рамках дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням» занять із вивчення вимог до написання письмових робіт та акцентування на принципах самостійності роботи над письмовими завданнями різних видів, коректного використання інформації з інших джерел та уникнення плагіату, а також правил опису джерел та оформлення цитувань;

- переорієнтація на виконання курсових і кваліфікаційних робіт у вигляді проєктів, що унеможливить компіляцію та плагіат;

- поновлення методичних рекомендацій щодо правильного використання та оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо;

- обов'язкова перевірка кваліфікаційних робіт на предмет академічного плагіату;

- створення електронного репозитарію кваліфікаційних робіт.

2.5. Система профілактики та виявлення академічного плагіату поширюється на всіх учасників освітнього процесу у ВПУ № 17.

2.6. Здобувачі освіти та їх керівники несуть особисту відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

3 ПЕРЕЛІК РОБІТ ТА ПОРЯДОК ЇХ ПЕРЕВІРКИ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

3.1. У ВПУ № 17 перевірці на академічний плагіат підлягають навчальні та кваліфікаційні роботи здобувачів освіти (дипломні проєкти, курсові роботи (проєкти), науково-методичні праці (підручники, посібники та навчальні посібники, методичні розробки), монографії та інші роботи. Організацію перевірки вищезазначених матеріалів здійснюють керівники робіт, автори праць.

3.2. Перевірка на академічний плагіат здійснюється на етапі представлення матеріалів робіт для розгляду керівникам письмових робіт. Керівник письмової роботи несе відповідальність за проведення перевірки роботи на наявність плагіату.

3.3. Педагогічні працівники та здобувачі фахової передвищої освіти ВПУ № 17, які не згодні з висновком керівника кваліфікаційної роботи, дипломного проєкту (роботи), курсової роботи (проєкту) мають право звернутися до методичної ради із письмовою заявою про проведення повторної перевірки письмової роботи на академічний плагіат.

3.4. Роботи, що підлягають перевірці на плагіат, надаються автором (авторами) в електронному вигляді у представлених форматах: .doc, .docx, .rtf. Електронний варіант письмової роботи надається повністю, включаючи титульний аркуш та всі додатки.

3.5. Перевірку навчальних, кваліфікаційних робіт та науково-методичних праць на унікальність та наявність в них плагіату можливо проводити за допомогою безкоштовних програм, які знаходяться в мережі Інтернет у вільному доступі:

- Plag - програма пошуку в Інтернеті часткових або повних копій текстового документа з достатньо простим інтерфейсом. Plag показує ступінь унікальності тексту, джерела тексту, відсоток збігу тексту;

- Skandy - інноваційна система перевірки на плагіат для закладів освіти, яка працює на основі передових алгоритмів штучного інтелекту. Skandy призначений для виявлення навіть найтонше замаскованих випадків плагіату та перефразування в студентських роботах будь-якого обсягу.

- інші за вибором керівника роботи.

3.6. Положенням встановлюються такі показники оригінальності текстів:

- текст вважається оригінальним (висока унікальність), робота допускається до захисту або опублікування - понад 70%. Робота претендує на оцінку «відмінно»;

- оригінальність задовільна (середня унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела - 60%-70%. Робота не може претендувати на оцінку «відмінно»;

- оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота потребує доопрацювання та повторної перевірки - 40%-60%;

- оригінальність незадовільна (низька унікальність), слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела, робота відхиляється без права подальшого розгляду - менше 40%.

3.7. Перевірка роботи на плагіат завершується прийняттям цикловою комісією одного із рішень:

- «допустити до захисту» – перевірка на плагіат завершена; робота автоматично завантажується до бази даних;

- «повернути на доопрацювання» – через незначні перевищення порогового коефіцієнту роботу не буде додано до бази даних, але здобувач освіти має можливість усунути недоліки в роботі й подати її на повторну перевірку одноразово;

- «не допустити до захисту» – робота не приймається до захисту через порушення академічної доброчесності.

3.8. Наявність помилок у роботі не повинна перевищувати межу 20%.

3.9. У випадку типових дипломних та інших проектів межа максимального збігу з однією роботою не повинна перевищувати 50%. Класифікацію робіт здійснює керівник та підтверджує це на засіданні циклової комісії (надає витяг з протоколу засідання циклової комісії).

3.10. Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами;

- індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменуваннями установ, назвами праць, що досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела тощо;

- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;

- належним чином оформлені цитування;

- самоцитування - фрагменти тексту, що належать автору твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших творах.

3.11. Після проведення перевірки письмової роботи на академічний плагіат складається відповідний висновок, який надається автору (авторам). Висновок (довідка) надається автору (авторам) у письмовому вигляді через десять днів після реєстрації електронного варіанта письмової роботи та обов'язково додається до письмової роботи при її подачі до розгляду (захисту). При прийнятті рішення враховується специфіка роботи, що перевіряється на наявність академічного плагіату (спеціальність), вид роботи (стаття, навчальний посібник, методична розробка, кваліфікаційна робота, навчальна робота тощо) та її унікальність.

3.12. Під час підготовки файлу роботи заборонено використовувати будь-які методи обманювання сервісів перевірки на академічний плагіат, як-от:

- заміна текстових символів на візуально ідентичні зображення;
- заміна окремих букв одного алфавіту на аналогічні за написанням букви іншого алфавіту (наприклад, заміна кирилических букв на відповідні латинські і навпаки);
- вставка додаткових текстових символів, які візуально не видимі.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

4.1. У разі виявлення академічного плагіату в роботах працівників ВПУ № 17 та здобувачів фахової передвищої освіти вони несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства.

4.2. Педагогічні працівники, що публікують наукові та методичні праці, несуть особисту відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації; за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; за порушення загальноприйнятих правил цитування шляхом прийняття правил цитування та наукової етики, представлених у цьому Положенні.

4.3. Здобувачі освіти несуть відповідальність за подання письмової роботи для перевірки системою, у порядку визначеному даним Положенням.

4.4. Керівник роботи несе відповідальність за перевірку роботи у встановлені строки, прийняття рішення щодо доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також про допуск роботи до попереднього захисту.

4.5. У випадку виявлення низького відсотку оригінальності у творах здобувача фахової передвищої освіти (на підставі довідки), керівник попереджає про це автора та ініціює рішення про недопущення його роботи до захисту та відправку матеріалів на доопрацювання, а у разі незгоди автора - інформує службовою запискою заступника директора з навчальної роботи.

4.6. У випадку виявлення низького відсотку оригінальності у наукових та науково-методичних працях (на підставі довідки), циклова комісія попереджає про це автора та ініціює рішення про недопущення його роботи до друку та відправку матеріалів на доопрацювання.

5. ПОРЯДОК ПОДАННЯ АПЕЛЯЦІЇ ТА ЇЇ РОЗГЛЯД

5.1. У випадку незгоди з висновком (довідкою) навчальної частини автор має право у триденний термін з моменту виявлення плагіату подати письмову апеляційну заяву на ім'я директора ВПУ № 17.

5.2. Для розгляду апеляційної заяви створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується наказом директора ВПУ № 17 та з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів (загальний склад не більше 5 осіб). Секретарем комісії призначається працівник навчальної частини ВПУ № 17.

5.3. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу наказу директора ВПУ № 17 про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання розглядається за його відсутності.

5.4. У випадку необхідності отримання додаткової уточнюючої інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у декілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

5.5. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

5.6. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь». Висновки апеляційної комісії щодо академічного плагіату (компіляцій) у творах здобувачів освіти зберігаються у навчальній частині.

6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Це Положення набуває чинності з моменту затвердження його Педагогічною радою ВПУ № 17 в установленому порядку.

6.2. У зв'язку зі зміною законодавства й у разі необхідності до цього Положення можуть бути внесені доповнення та зміни шляхом їх розгляду та затвердження на педагогічній раді ВПУ № 17.

6.3. Це Положення є обов'язковим до виконання усіма структурними підрозділами ВПУ № 17, що задіяні в освітньому процесі.